

Curs d'Extensió Universitària

Antropologia social del món contemporani

Curs 2011-2012

Objectiu del curs

L'objectiu d'aquest curs és oferir una visió general de l'antropologia social i cultural amb la finalitat que els i les estudiants es familiaritzin amb els seus conceptes, els mètodes i les teories més importants, com també amb els camps d'estudi principals. Es tracta d'oferir eines teòriques i metodològiques que capacitin l'alumnat per abordar amb més profunditat els àmbits més específics de l'antropologia. Així mateix, el curs atorga preeminència als processos socials contemporanis i a la contribució que l'antropologia social realitza al seu estudi posant l'èmfasi en la presentació de recerques antropològiques en curs.

Adreçat a...

Estudiants, diplomats, llicenciats i graduats que vulguin apropar-se al camp de l'Antropologia Social. També a aquelles persones que tinguin interès a iniciar, posteriorment, estudis formals en l'àmbit de l'antropologia.

Titulació d'accés

No cal tenir cap titulació universitària.

Calendari del curs i horari*

Inici: 1 de febrer del 2012 / Finalització: 14 de juny del 2012

Els dilluns, dimecres i dijous, de 17.30 a 20.30 h.

Títol

Certificat d'Aprofitament d'Extensió Universitària

Càrrega docent

9 crèdits ETCS

* La realització del curs queda condicionada a la matriculació d'un número mínim d'alumnes.

Direcció

Dra. Sílvia Bofill Poch

Coordinació

José María Ortuño / Pablo Romero / Irene Sabaté

Import

Total 645 € (150 € de prematrícula + 495 € de matrícula)

Reconeixement de crèdits de lliure elecció

6 crèdits

Pre-matrícula

De l'1 al 15 de desembre del 2012

Informació

a/e: **curs.extensio@gmail.com** **<http://www.ub.edu/antropo>**

A partir del 15 de setembre, atenció presencial i telefònica tots els dimecres a la tarda de 17.30 a 20.00h i al matí amb cita prèvia (via correu electrònic). Al despatx **2023** (Dept. d'Antropologia. 2a planta, Facultat de Filosofia i Història UB, c/Montalegre, 6. Barcelona 08001) i al telèfon **93 403 77 58**.

Avaluació

Per obtenir el diploma d'aprofitament caldrà haver assistit a un mínim del 75% de les sessions del curs i haver realitzat els exercicis indicats pel professorat.

Professorat**

Sílvia Bofill

Eliseu Carbonell

Laura Cardús

Miguel Doñate

Joan Frigolé

Raúl Márquez

Susana Narotzky

Jose María Ortuño

Saida Palou

Llorenç Prats

Adrià Pujol

Pablo Romero

Irene Sabaté

José Sánchez

Gonçal Sanz

Diana Sarkis

Ignasi Terradas

** La participació d'algun o d'alguna docent pot quedar subjecta a modificacions alienes a la coordinació del curs.

Programa

Síntesi

El curs es divideix en dos blocs: *Fonaments de l'antropologia social* i *Temes de l'antropologia contemporània*. El primer bloc pren un caràcter introductor i omnicomprensiu: s'exposen els principals corrents, conceptes i eines metodològiques de la disciplina a partir dels seus quatre camps clàssics (antropologia econòmica, política, religiosa i del parentiu). L'objectiu d'aquest primer bloc és que els i les estudiants coneguin els fonaments bàsics de la disciplina i es familiaritzin amb el seu singular punt de vista sobre la realitat social. El segon bloc cerca una aproximació molt més viva i actual a la disciplina, i en conseqüència se centra en alguns dels camps d'estudi on la indagació antropològica ha estat més prolífica en els darrers anys (turisme, consum, ciutat, etc). L'objectiu d'aquest bloc és que l'alumnat conegui l'aportació que l'antropologia realitza al coneixement dels processos socials que marquen el món contemporani, i amb aquesta finalitat es posarà un especial èmfasi en la presentació de diverses recerques empíriques per part dels propis investigadors i investigadores que les han dut a terme.

Continguts

A continuació es detallen els principals continguts del programa a partir dels diferents apartats temàtics que l'estructuren.

1- FONAMENTS DE L'ANTROPOLOGIA SOCIAL (9 crèdits)

Introducció a l'Antropologia: Història, Eines i Conceptes

S'introdueixen a l'alumnat els principals termes i eixos de l'antropologia social i cultural. L'objectiu no és realitzar un repàs exhaustiu de la disciplina, sinó familiaritzar les i els estudiants amb el vocabulari antropològic i l'enfocament sobre la realitat propis de la disciplina. Els eixos d'aquest apartat són els següents: (a) presentar el sorgiment de la "preocupació antropològica" i el naixement de l'antropologia com a disciplina acadèmica; (b) realitzar un breu repàs dels principals corrents teòrics que han marcat la història de l'antropologia social i les preocupacions que els han alimentat; (c) discutir els conceptes teòrico-metodològics centrals de la disciplina (cultura, observació participant, holisme, etc.); (d) familiaritzar-se amb les eines pròpies del treball de camp antropològic.

Antropologia Política

S'introdueix l'estudi del poder i la política des de l'Antropologia, esbossant els plantejaments clàssics, els debats primerencs i aquells que han marcat el desenvolupament d'aquesta àrea d'estudi (la polèmica entorn del colonialisme, per exemple). Es repassaran els autors cabdals, les principals teories al voltant de les formes de dominació política i algunes obres etnogràfiques que han abordat les resistències al poder i l'acció de les classes subalternes, entre d'altres temes.

Antropologia Religiosa

L'objectiu d'aquest bloc serà dotar als estudiants dels coneixements bàsics de l'antropologia religiosa. Mitjançant una aproximació als conceptes bàsics i als principals

corrents teòrics dins l'antropologia religiosa, es veurà com aquesta aborda l'estudi de les múltiples manifestacions del fet religiós, des de la vivència personal i subjectiva i la seva pràctica fins als diferents nivells de representació col·lectiva i d'institucionalització.

Antropologia Econòmica

Al llarg del curs considerarem els fenòmens econòmics com inseparables dels sistemes socioculturals i les circumstàncies històriques on es manifesten. Partint d'aquesta premissa, examinarem alguns dels principals aspectes de l'aprovisionament dels grups humans, com ara l'obtenció de recursos de l'entorn, la producció, el treball i l'economia informal, les modalitats de distribució i circulació dels béns i serveis (reciprocitat, redistribució, intercanvi), les nocions de valor o els sistemes de moneda.

Antropologia del Parentiu

La idea principal és destacar la importància dels estudis sobre parentiu en el coneixement ampli de la disciplina. Es presentaran els conceptes clàssics de l'antropologia del parentiu, la manera com l'han concebut els principals corrents teòrics de l'antropologia i els autors que han realitzat les aportacions més destacades. També es dedicarà un apartat a les aproximacions que l'antropologia del parentiu ha fet en relació amb els fenòmens contemporanis.

2- TEMES DE L'ANTROPOLOGIA CONTEMPORÀNIA (9 crèdits)

Antropologia i Turismes

L'objecte antropològic del turisme ha anat canviant amb el pas del temps, de la mateixa manera que ho ha fet el fenomen del turisme en si mateix. Les aportacions de sociòlegs i antropòlegs a l'estudi del turisme han donat peu a diverses inquietuds, com ara l'anàlisi de les representacions i adaptacions culturals en espais de trobada, la formació de la mirada i imatge turística, la importància dels símbols en la construcció de destinacions i experiències turístiques, els discursos socials del turisme i sobre el turisme o la producció i consum de les destinacions a base de béns tangibles i intangibles de tota mena. Per a l'Antropologia, l'encontre entre uns i altres, l'anàlisi de les formes d'oferta, demanda i impactes del turisme, esdevé un camp d'anàlisi prou fructuós per contribuir a la comprensió dels processos contemporanis de les nostres societats.

L'audiovisual en Antropologia

En aquest bloc es descriurà la vinculació de l'antropologia amb l'audiovisual en forma de suport, mètode de recerca i llenguatge per a la comunicació del procés d'investigació. Partint d'exemples etnogràfics, recorrerem la història d'aquesta relació des del naixement de la fotografia i la imatge en moviment fins a l'ús del vídeo i l'hipertext. Tot plegat, amb la finalitat d'analitzar la utilitat i les especificitats del llenguatge visual i sonor a l'hora de revelar i comprendre realitats socials i culturals.

Consum, Mercat i Reciprocitat

L'etnografia ens permet entendre el consum com un procés inscrit en les pràctiques quotidianes que contribueix a la reproducció social. Farem un recorregut per les teories

antropològiques que han mirat de copsar-lo, tot qüestionant, d'una banda, l'autonomia que el discurs economicista atribueix als consumidors i, de l'altra, l'existència d'una esfera de consum independent de la resta de processos econòmics. A partir de materials etnogràfics, prestarem especial atenció a aquelles formes contemporànies de consum que no només responen als mecanismes del mercat, sinó que introdueixen altres lògiques com ara la de la reciprocitat.

Una Aproximació a l'Antropologia Jurídica: Societats Mediterrànies i Pluralisme Jurídic

La finalitat d'aquest bloc és introduir els estudiants en l'estudi antropològic del fenomen jurídic. Fent un recorregut per la història de la disciplina i per com els diferents corrents s'han aproximat al seu estudi, podrem visualitzar que el dret no és exclusiu de l'Estat sinó característic de tota societat. Per fer-ho incidirem especialment en casos de la Mediterrània on es manifesten situacions de pluralisme jurídic, és a dir on coexisteixen més o menys conflictivament ordenaments jurídics estatals i consuetudinaris.

Etnologia Afroamericana: Brasil

S'ofereix una mirada sobre la societat brasilera en el seu conjunt a partir de l'obra de Gilberto Freyre i Darcy Ribeiro, entre d'altres, i s'estudien alguns fenòmens rellevants com són la qüestió del mestissatge i el racisme, la presència de la religió i de tota una realitat d'arrel africana, la situació al camp i l'actuació dels moviments socials o la problemàtica dels assentaments informals dins les ciutats brasileres. S'il·lustraran aquests temes amb treballs de caire antropològic, tot assenyalant els punts de connexió amb contextos i realitats similars.

Antropologia Urbana

L'objectiu principal d'aquest bloc és familiaritzar-se amb l'Antropologia Urbana. A través d'una aproximació teòrica als principals plantejaments d'aquesta especialitat així com d'algun exemple etnogràfic de recerques desenvolupades en el món urbà, es podrà copsar quines són les principals preocupacions de l'Antropologia Urbana i com abordar-les.